

ділових ігор, рефлексивних практик, а також інтеграцію батьків до спільної роботи з педагогами та дітьми. Таке співробітництво дає змогу викоринити стереотипи, розвинути емпатію та сформуванати належне ставлення до дітей з особливостями розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гафенко Н. С. Інклюзивна освіта в умовах закладу дошкільної освіти : метод. пос. Білгород-Дністровський. 2019. 20 с. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicnij-posibnik-dla-pedagogiv-zakladiv-doskilnoi-osviti-tema-inkluzivna-osvita-v-umovah-zakladu-doskilnoi-osviti-118674.html>
2. Декларація принципів толерантності. Затверджена резолюцією Генеральної конференції ЮНЕСКО. 1995 р.
3. Дригула С. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими потребами в освітньому середовищі. 2024. URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-tolerantnogo-stavlennya-do-ditey-z-osoblivimi-potrebami-v-osvitnomu-seredovischi-437786.html>
4. Дубяга С., Шевченко Ю. Збереження сімейних цінностей як основа культури толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б. Хмельницького. Серія: педагогіка*. 2021. № 2 (27). С. 63–67.
5. Комісарик М., Кузнєцова К. Психолого-педагогічні особливості формування толерантності у дітей дошкільного віку. ЧНУ ім. Ю. Федьковича. С. 1–15. URL: <https://share.google/8E2kjflTsJDoz35i8>

**Галина МАЙКУТ,
Анастасія СИМОНЕНКО**
(Дрогобич)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ В ЗДО

Формування свідомості людини, її ціннісних орієнтирів починається ще з періоду дошкільного дитинства. Дорослі (батьки, педагоги, громада) здійснюють вплив на дітей, розвиваючи інтерес до пізнання світу і себе в ньому. Сутність індивідуального підходу до дітей дошкільного віку полягає у прийнятті дитини з її

особливостями, врахування в освітньому процесі її індивідуальних відмінностей з метою забезпечення відповідних умов для саморозвитку та соціалізації.

Дані медичних та педагогічних установ в Україні простежують стійку тенденцію до зростання кількості дітей з особливими освітніми потребами, що спонукає педагогів до пошуку шляхів їхньої адаптації до соціального середовища. Суспільство ставить перед освітянами завдання, які передбачають підготовку педагога у напрямі вироблення компетенцій та здатності до самовдосконалення професійних якостей через курси підвищення кваліфікації, семінари з філософії освіти, психологічні тренінги для обміну кращим досвідом. Така якість, як здатність до навчання впродовж життя, передбачає розвиток вміння у саморефлексії та плануванні наступних кроків до саморозвитку. Важливо у процесі самовдосконалення розставити пріоритети і одним з найважливіших є виклики, які пропонує нам Закон України «Про дошкільну освіту»: «Засадами державної політики та принципами освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти також є: дитиноцентризм та особистісно орієнтований підхід до розвитку дитини відповідно до її індивідуальних особливостей, потреб, інтересів, здібностей, обдарувань та свободи вибору; створення умов, зокрема інклюзивного чи спеціального освітнього середовища, для здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами (ООП) з урахуванням особливостей їхнього розвитку та у спосіб і формах, які є для них найбільш зручними та ефективними» [3].

Над питаннями вивчення інклюзивної освіти працювали українські дослідники, які враховують індивідуальний підхід до організації діяльності педагога: І. Бех, В. Бондар, Т. Власова, О. Вовчик-Блакитна, А. Капська, Т. Логвиненко, О. Невмержицька, Т. Пантюк, І. Садова та ін. Учені наголошують на необхідності здійснення індивідуального підходу: «...визнання за дитиною права на вільний вияв власної індивідуальності... і означає право дитини бути такою, якою вона є, та розвиватися в тому темпі, котрий є більш зручним саме для неї» [2, с. 30].

Для успішного й ефективного педагогічного процесу впливу на дитину в умовах ЗДО є здійснення принципу індивідуального підходу, який зважає на індивідуальні особливості психологічного, фізичного, розумового, соціального розвитку кожної дитини. Це зумовлює необхідність адаптування освітніх вимог до особистісних

можливостей і потреб у поступі кожної дитини в умовах колективної взаємодії. Як визначає дослідниця О. Свйонтик: «Індивідуальний підхід – це психолого-педагогічні засади виховання дитини, які передбачають організацію освітнього впливу з урахуванням потреб та можливостей фізичного, соціального, розумового, культурологічного розвитку дитини раннього та дошкільного віку» [4, с. 11].

Педагоги в ЗДО організовують заняття, дозволя, підтримують режимні моменти. Для встановлення контактів із дошкільнятами важливо урахувати не тільки їхній вік, але й індивідуальні особливості, щоб сприяти задоволенню їх інтересів, вибору змістовної, цікавої та посиленої для кожної дитини діяльності, розуміти необхідність доручення дітей з особливими освітніми потребами до спільної дії. Така взаємна освітня й соціальна практика розвиває як дітей з ООП, так і формує толерантність у нормотипових малюків, які навчаються проявляти добро, терпеливість до особливих дітей.

Важливим аспектом якісної роботи сучасного ЗДО є створення розвивального середовища, яке адаптоване до потреб усіх малюків: кімнати для релаксації, безпечні гірки, гойдалки, розвивальні ігри, щоб забезпечити вихованцям різноманітність щоденної життєдіяльності із максимальною реалізацією фізіологічних потреб, задоволення пізнавальних інтересів, прищеплення духовних цінностей та естетичних смаків, надання можливості соціальної взаємодії з однолітками для отримання нового досвіду. «Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності» [5, с. 23]. У сучасних ігрових кімнатах виокремлені тематичні зони зі спеціальним розвивальним дидактичним матеріалом, який спрямовує дитину до роздумів, здобуття нових знань, творчості, дослідження, самостійного пошуку.

Планування і організація освітнього процесу мають ґрунтуватися на індивідуальних відмінностях та вікових потребах кожної дитини, практикувати різноманітні види творчої діяльності задля реалізації повноцінного розвитку кожної сфери буття дошкільника. Проектуючи свою стратегію роботи, вихователь окреслює освітні, виховні, практичні завдання, які насамперед мають враховувати індивідуальні можливості кожної дитини і також відповідати вимоги чинних програм, які орієнтують на змістову частину освіти. Тому вихователеві необхідно діяти в межах завдань

комплексної освітньої програми і також залучати дітей з ООП до посильної участі в спеціально організованих заняттях, дозволі, під час прогулянки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (2025). URL: <https://oplatforma.com.ua/article/2895-bkdo-2020-prokt-novogo-standartu-doshklno-osvti>
2. Індивідуалізація виховання в дитячому садку : метод. рек. / С. Є. Кулачківська, Г. В. Гуменюк, О. О. Вовчик-Блакитна, С. О. Ладивір, І. І. Карабаєва, Т.О. Піроженко та ін. Київ : Міленіум, 2005. 126 с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
4. Свйонтик О. Індивідуальний підхід до дітей в закладах дошкільної освіти : навч.-метод. посіб. Дрогобич : ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. 70 с.
5. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / авт. О. П. Аксьонова, А. М. Анішук, Л. В. Артемова ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

*Юлія МИСЬКО,
Мар'яна КОВАЛЬСЬКА
(Дрогобич)*

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ НАРОДОЗНАВСТВА

У Державному стандарті дошкільної освіти чітко окреслено мету забезпечення життєвих компетентностей дитини, однією з яких визначено: «Виховання любові до рідного краю, рідного дому, сім'ї; формування національної свідомості і почуття власної гідності як представника свого народу; формування мовної культури, оволодіння українською мовою і її вживання; виховання любові до культурного спадку свого народу» [1, с. 16].

Перспектива розвитку суспільства як народу в європейському співтоваристві передбачає виховання свідомих громадян, які знають свою історію, плекають рідну мову, поважають державні символи і